No. 1090 | Zaterdag 12 November 1904. | 21ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba, per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaaí

E' Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 11 November.

RUSLAND.

Met een enkel woord gaven wij verleden week reeds aan, dat Rusland een geheel andere richting was ingeslagen. Dit feit is van te groot belang dan dat wij het niet een weinig oplettender zouden onderzoeken.

Bij het uitbreken van den oorlog seinde de Czaar aan zijn bewindvoerder in Mantchoerije, Prins Alexieff, of er iets tegen was, dat er naast dezen nog een ander opperhoofd des legers zou worden benoemd. De Prins antwoordde hier niets tegen te hebben, mits hij zelf zijn orders bleef ontvangen uit St. Petersburg en dus niet afhankelijk werd. Deze conditie werd aangenomen en na vooraf consult met den Prins werd Generaal Koeropatkin benoemd tot opperbevelhebber des legers. Deze Generaal stond rechtstreeks onder den Czaar, maar moest ook gehoorzamen aan Prins Alexieff, evenwel kon hij steeds in beroep komen te St. Petersburg. Dat dergelijke regeling onverstandig was, zal een ieder moeten toegeven. Maar 't kon moeilijk anders. Grootvorsten en prinsen behooren nu eenmaal krachtens hun geboorte aan 't hoofd te staan, maar hebben toch niet altijd hoofd genoeg om wijs en voorzichtig te bevelen, vooral niet wanneer het aangelegenheden geldt als deze oorlog.

Tot dusverre was Rusland niet erg gelukkig in den strijd. Zal dit niet grootendeels toe te schrijven zijn aan het tweevoudig gezag in Mantchoerije? Waarom vroeg Prins Alexieff bij herhaling om ontslag? Eindelijk krijgt hij dit tegelijk met zijn verheffing tot Gouverneur van St. Petersburg. Schijnbaar was hij dus bevorderd. Vergeten wij echter niet, dat volgens de berichten de Prins vooreerst geen opvolger als onderkoning van Mantchoerije krijgen zal en Grootvorst Nicolas Nicalowitsch, welke hiervoor was aangewezen, minstens nog een half jaar thuis zal blijven.

Het militair talent van Koeropatkin schijnt dus ten laatste te hebben mogen zegevieren over de „grootvorstelijke camarilla", zooals men de intrigeerende hovelingen van St. Petersburg noemt.

In het begin van den oorlog koos men uit verschillende garnizoenen de soldaten bestemd voor den oorlog en stelden aan hun hoofd eenige officieren, zeker ook lieden, die niet gepasseerd konden worden en nog naam moesten maken.

Het treurig gevolg van deze domme daad was, dat de soldaten noch elkander, noch hun superieuren kenden, en de officieren derhalve ten strijde moesten trekken met onbekende krachten. Evenmin waren de zware kanonnen en mortieren berekend op een bergtocht in Mantchoerije. Dit alles is door toedoen van Koeropatkin thans verbeterd.

Sedert het begin van September hebben zich bij hem gevoegd het 1e legercorps, — de eerstaangekomen troepen van dat corps, het Wyborgsche regiment, hebben nog aan den slag bij Liaochang deelgenomen; voorts het 6e Siberische legercorps. In militaire bladen wordt voorts aangenomen, dat de 61e infanteriedivisie Moekden bereikt heeft. Van de speciale troepen is het 5e houwitser-regiment uit Rusland aangekomen. Zonder de 61e divisie zouden dus 64 bataljons met 24 batterijen met 192 stukken snelvuurgeschut en 24 houwitsers aan de Russische macht op het oorlogsterrein toegevoegd zijn. Het 6e corps bestaat wel-is-waar uit reservisten, en de waarde van die troepen is bij Jen-tai, toen Orlof daar de nederlaag leed, niet groot gebleken, maar men zegt, dat het 6e corps van beter gehalte is dan het 5e. Het eerste legercorps bestaat daarentegen uit voortreffelijke troepen, met een roemrijk verleden uit vroegere oorlogen. Voor het aanvallen van versterkte positiën is de vermeerdering van de houwitsers van 12 op 36 van belang, al staat dit Russische geschut ook niet op de hoogte van het Japansche. Ongeveer 60,000 versche troepen en het genoemde aantal batterijen versterken dus het leger van Koeropatkin, de 61e divisie daargelaten. Bovendien is het mogelijk, dat een gedeelte van het Oessoerileger, dat te Wladiwostok stond, zich bij het leger in Mantchoerije gevoegd heeft, de tweede brigade van de 8e divisie vrijwilligers is reeds bij Wafanh-kou in het vuur geweest. Sedert heeft men er niets meer van gehoord, maar het is waarschijnlijk, dat de geheele 8e divisie naar Koeropatkin gezonden is.

Op verzoek van Koeropatkin is een tweede Generaal, n. m. Grippenberg benoemd, die met hem. doch aan hem ondergeschikt, 't commando zal voeren.

Ook op zee scheen tot dusverre de leiding niet in bekwame handen. Admiraal Avellan zou vervangen worden door Roschyeswinsky, dezelfde die met het Oost-zee eskader door de Noord-Zee trok en daar liet schieten op vreedzame visschers. Hoe het nu verder gaan zal, daar hij met vier officieren reeds naar St. Petersburg terugreisde om zich te verantwoorden over deze vreemde schietmanoeuvre? valt moeilijk te zeggen.

Een enkel staaltje hoe de „grootvorstelijke camarilla" ook op zee de lakens uitdeelde, willen wij hier laten volgen.

De Petersburgsche correspondent van de „Echo de Paris" zegt uit de beste bron de volgende bijzonderheden vernomen te hebben over de wijze, waarop op schout bij nacht prins Oechtomski te Port Arthur behandeld is, na zijn terugkomst met de Russische oorlogsschepen, in den avond van den 10den Augustus.

Men weet dat het nadrukkelijke bevel van den Czaar, aan Withoeft meegegeven en door dezen ongelukkigen admiraal nog stervende herhaald, luidde: „Wat er ook gebeure, keer niet naar Port Arthur terug." De verbazing was dan ook groot, toen men te Port Arthur het smaldeel zag terugkeeren, althans een aantal van de grootste schepen, zonder dat deze zwaar beschadigd waren, noch zeer ernstige verliezen hadden geleden.

Generaal Stoessel en de overige hooggeplaatste officieren waren van oordeel, dat het gedrag van prins Oechtomski, door het sneuvelen van Withoeft, commandant van het eskader van Port Arthur geworden, een smet was op de geschiedenis der verdediging van de vesting, en den Russischen naam onwaardig. Stoessel, de oudste zeeofficieren en de hoofdofficieren van het garnizoen kwamen in buitengewonen krijgsraad bijeen. Hoe vreemd de samenstelling van zulk een krijgsraad ook was, de omstandigheden maakten een eigenmachtig optreden der officieren noodig, daar men niet voldoende met de overheid gemeenschap had en men achtte den krijgsraad wettig. Stoessel bekleedde het voorzitterschap. Met algemeene stemmen besliste deze raad, dat Oechtomski niet in staat was, het smaldeel aan te voeren; dat hij van zijn rang vervallen werd verklaard; dat hij zijn vlag moest neerhalen. Vervolgens bepaalde de krijgsraad, evenzoo met algemeene stemmen, dat de kapitein ter zee Wérin bevorderd moest worden tot schout bij nacht, belast met de functiën van opperbevelhebber der vloot te Port Arthur.

Deze handeling was te meer opmerkelijk, omdat Wérin niet bemind was bij de officieren wegens zijn streng-

Feuilleton.

LOSSE GREPEN

— UIT —

CURAÇAO'S VERLEDEN.

VII.

Politieverordeningen uit den ouden tijd.

3. *a.* MAATREGELEN TOT HET OPSPOREN VAN MISDADIGERS.
b. COMBITES, BEGRAFENISSEN, enz.

Bij het doorsnuffelen van de oude documenten van het Koloniaal Archief heeft het mijne aandacht getrokken, dat vele misdrijven, zooals diefstal met inbraak, moord en doodslag, die tegenwoordig tot de groote uitzonderingen behooren, in vroeger tijd hier zeer veelvuldig plaats grepen. Meestal werden deze euveldaden door slaven, bij wijlen ook door vrije negers of mulatten gepleegd. De strengste lijfskastijdingen, zelfs de doodstraf, schrikten hen niet af.

Een bepaald gunstige verbetering ouder dit opzicht valt eerst waar te nemen, sinds de vorige eeuw, vooral *na* de afschaffing der slavernij, toen de katholieke godsdienst haar zegenrijken beschavenden invloed ook over die ongelukkige, zoo lang verwaarloosde klasse der maatschappij kon uitstrekken. Later bij het behandelen van *de kerkelijke geschiedenis* onzer kolonie, hoop ik daar breedvoeriger op terug te komen.

Voor het oogenblik wil ik slechts wijzen op de maatregelen door het Bestuur in die dagen genomen, om de bedrijvers dier misdaden op te sporen.

Bij gemis aan een goed ingericht politie-corps trachtte de regeering door het uitloven van premies en het bedreigen van strenge straffen zich de medewerking van particulieren te verzekeren. Somtijds wanneer een welgesteld koopman in de zaak belang had, voegde ook deze een afzonderlijke premie daar aan toe, om den ijver nog meer aan te wakkeren.

Bijna alle publicaties van dezen aard komen in hoofdzaak met elkander overeen. Zij schijnen naar een vaste formule te zijn opgesteld:

PUBLICATIE

N°. 53.

WIJ, ISAACQ FAESCH, Governeur van Curaçao ende derzelver onderhoorige districten, mitsgaders de Edele Achtbare Raad dezes eilands, allen degenen, die dezen zullen zien of te hooren lezen (SALUT) doen te weten:—

ALZOO gisteren avond omtrent tusschen 8 en 9 uren, even boven *Altena*, bij het huis van de vrije negerin SUSANNA, door den neger CODJO, slaaf van ELIAS JESURUN HENRIQUEZ met een mes is vermoord de neger ABBA, slaaf van de manhafte burgerij alhier, en dat dezelfde neger CODJO zich aanstonds na zijn misdrijf op de vlucht heeft begeven en alsnog latiteert (zich schuil houdt), zoo doet de fiscaal dezer eilanden JAN VAN SCHAGEN, R:(aad) O:(rdinair met praealabel consent van den WelEd: Achtb: Heere ISAACQ FAESCH, Gouverveur over Curaçao ende derzelver onderhoorige districten, beloven een premie van vijf en twintig stukken van achten (peso = 2,40) aan dengenen, die den voorzegden neger CODJO weet aan te wijzen, dat hij in handen der Justitie geraakt en van 't feit overtuigd wordt, zullende des aanbrengers naam gesecreteerd (geheim gehouden) worden, indien hij sulks verzoekt.

Verbiedende Zijn Ed: Achtb: hiernevens, van den voorzegden moordenaar CODJO geen huisvesting of schuilplaats te verleenen, min nog met eenig vaartuig van 't land te vervoeren, op poene van twee honderd stukken van achten voor de inwoonders, en van gegeeseld en gebrandmerkt te worden voor de negers en mulatten, naar welke een ieder zich kan reguleeren.

ALDUS GEPUBLICEERD en de GEAFFIGEERD in 't fort AMSTERDAM ende in WILLEMSTAD op Curaçao 7 Junij 1741.

I. FAESCH,

Ter ordonnantie van dezelve.

POTTEY,

Secretaris.

Een wijzen maatregel zien wij hier het toenmalig gouvernement in toepassing brengen: *des aanbrenger naam zou dewerkiezend worden geheim gehouden*, natuurlijk om dezen tegen de wraak van den moordenaar of van zijn familie en vrienden in bescherming te nemen. Dit alleen is de eigenlijke reden van dien maatregel en ook van het verschijnsel, waarover de Justitie *nu* nog te klagen heeft: dat getuigen voor het gerecht zoo moeielijk tot een betrouwbaar getuigenis te bewegen zijn.

Ondanks de verlokkende premie en de strenge straffen werd er geen spoor van den moordenaar ontdekt. CODJO bleef zoek. Gelijk blijkt uit drie achtereenvolgende *edictale citaties* [dagvaardingen], was hij in februari 1742 nog niet gevonden.

Over het algemeen heb ik den

heid. Men begreep, dat deze krachtige man, goed zeeman bovendien, de eenige was, die de zaak nog kon redden.

Het proces–verbaal der bijeenkomst van dezen krijgsraad werd door Stoessel opgezonden aan admiraal Alexieff, Oechtomski's chef. Alexieff zond het door naar den Czaar, en de Czaar bekrachtigde de in zoo ongewone omstandigheden genomen besluiten.

Deze strijd om den voorrang op het oorlogsveld tusschen de knapste militairen en den hoogen adel, tusschen talent en geboorte, is een flauwe weerklank van den grooten strijd in St. Petersburg, in geheel het russische rijk gestreden. Binnenkort kan dit nog wel grootere en ernstiger gevolgen hebben. De adel heeft bij de zware verliezen te land en op zee het meest verloren: zijn naam en invloed. Eerder dan menigeen denkt, zal het beslist worden of Rusland nog langer bestuurd zal worden door een onafhankelijk alleenheerscher of door een vorst streng gebonden aan constitutiën. Doch loopen wij de geschiedenis niet vooruit. Wijzen wij ten slotte nog op een reuzenwerk der russen, waar door energie en volharding veel heeft goed gemaakt, wat door roekelooze onbedachtzaamheid was verzuimd. Zooals men weet, is de spoorweg om het Baikal-meer verleden maand ook gereed gekomen.

Voor de Russen is dit voleindigd reuzenwerk een overwinning gelijk en een machtige versterking van kracht tevens.

Het meer Baikal was het zwakke punt voor de gemeenschap langs den grooten spoorweg.

Het is 660 kilometers lang en 64 kilometers breed. Ontzettend is zijn diepte.

In de lengte strekt het zich uit langs den weg — den eenig mogelijken weg — van den Trans-Siberischen Spoorweg. Toen de Russische ingenieurs den westelijken oever hadden bereikt, zouden ze onmiddellijk aan het werk zijn getogen om den spoorweg langs het meer te leggen en dien zoo te doen aansluiten bij den weg, die van den oostelijken oever naar zee leidt......indien er plan was geweest oorlog te maken! Doch men dacht niet aan oorlog en stoombooten bleven over het meer passagiers en goederen vervoeren.

Toen drongen de Japanners tot oorlog en met alle kracht werd er begonnen aan den spoorweg om het meer. Intusschen werd een lichte spoorweg over het ijs van het bevroren meer gelegd, en zoodra de dooi begonnen was, brachten de stoombooten soldaten, voorraad, ammunitie, kanonnen van westzijde naar oostzijde. Doch 25.000 soldaten werden ter beschikking van de ingenieurs gesteld om den spoorweg te leggen over, tusschen en door de bergen, die het meer omringen.

Het oostelijk deel, dat om het zuideinde van het meer buigt, bood geen ernstige bezwaren. Slechts twee lange tunnels waren noodig.

Doch het westelijk deel, de zijde die naar Rusland uitkijkt, vroeg reuzen-inspanning en koele volharding.

Negen-en-dertig tunnels werden geboord in de zomermaanden! Het zwermde er van listig verkleede Japansche spionnen, die als inlanders om werk vroegen.

Poging na poging werd aangewend om het werk te storen, weg en tunnels onbruikbaar te maken. Maar als voor schatkamers van banken werd voor de tunnels gewaakt. De weg kwam gereed, en Hales, de correspondent van de *Daily News*, die alleen van allen vertrouwenswaardige berichten zond, zag het werk en ging langs den weg, en verklaart, dat alles zoo hecht en deugzaam is gemaakt, dat het voor jaren tegen alles bestand is.

En nu kunnen de treinen ongebroken van Moscou rijden naar het groote oorlogskamp der Russen!

Voorwaar, dezen hebben midden in oorlogstijd een reuzenwerk tot stand gebracht, dat groote bewondering wekt voor hun koelbloedig en moedig volharden en aanpakken!

De spoorwegwagens, welke gereed waren gemaakt, wachtende op het gereedkomen van den spoorweg om het meer, zijn door Hales gezien en geteld. Hij verzwijgt het aantal maar zegt: „Hun aantal en hun goede sterke inrichting voor troepenvervoer zouden kreten van verwondering ontlokken aan ieder, die voor het eerst ze zag.

„Ik zag de wagens staan, soms vier rijen, een kilometer lang, haast elkander. Al die wagens zijn overdekt, geventileerd, verwarmd, met slaapplaatsen en keukens".

Voorwaar, de Russen hebben wonderen gedaan om hun schade in te halen. Onvoorbereid begonnen ze den oorlog, maar nu spant de reus zijn krachten in.,

BELEEFD VERZOEK.

Dringend bevelen wij het *Beleefd verzoek* van den Zeereerw. Pater AMBR. EUWENS, Pastoor te Rincon op Bonaire, bij den welwillenden lezer aan.

Men kan dit verzoek vinden onder de rubriek advertenties.

Wij zijn overtuigd, dat het den bekenden geschiedschrijver niet aan medewerking zal ontbreken. Zoolang Z. Eerw. hier op Curaçao vertoefde, heeft hij steeds vrijelijk over waardevolle manuscripten van verschillende families mogen beschikken. Ongetwijfeld zal hem ook verdere hulp niet worden onthouden.

Om de verzending der boeken of handschriften naar Bonaire te vergemakkelijken, zijn wij bereid voor alles zorg te dragen, en zullen ook gaarne kopijen trekken van stukken, welke men soms liever niet wenscht op te zenden. In een woord wij willen het publiek zooveel mogelijk ter wille zijn om aan Pastoor EUWENS zoo krachtig mogelijke medewerking te verzekeren in het belang onzer Kolonie en hare nog veel te weinig bekende geschiedenis.

DE REDACTIE.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Dinsdag a. s., 15 November, hoopt de Weleerwaarde Broeder JOZEF MARIA KÖLLER zijn zeventigsten verjaardag te vieren.

Broeder JOZEF is reeds langer dan 34 jaren onafgebroken werkzaam in onze kolonie, en is de eenigst overgeblevene der 4 hollandsche Dominikanen, die hier het eerst voet aan wal zetten: Mgr. VAN EWIJK, Pater BERCHMANS en Pater SCHRAUWEN z. g.

Al dien tijd heeft hij in verschillende bedieningen hard en ijverig gewerkt en won daardoor steeds de achting en eerbied van allen, die met hem in aanraking kwamen. Wij behoeven de Parochianen van Pietermaai er niet op te wijzen met hoeveel toewijding, o. a. de Eerw. Broeder ook nu nog op zulk een hoogen leeftijd den kathechismus onderwijst aan allen, die de gewone onderrichting niet kunnen bijwonen.

Sinds de oprichting van ons blad was de Eerw. Heer J. M. KÖLLER daaraan verbonden als administrateur. Dankbaar herdenken wij ook dezen zijn verdienstvollen arbeid.

Van harte hopen wij, dat den Jubilaris nog vele jaren geschonken worden in gezondheid en kracht; aan werklust ontbreekt het hem nog volstrekt niet.

Ongetwijfeld zullen zijn vele vrienden en vereerders den zeventigsten verjaardag van dezen eenvoudigen, maar ijverigen werker, tot een waren feestdag weten te maken.

* *

De weezen van Sta. Rosa hebben onder de kundige leiding van hun bekwamen directeur, Pater A. SAVOYA, weer eens een mooi stuk werk geleverd. namelijk een gothieke communiebank voor de kapel van het pensionaat *Welgelegen*. Het fijne steek- en beeldhouwwerk, zoowel als de rijke polychromie, is allerkeurigst. Hoe natuurlijk zijn die korenaren door een paar roosjes samengebonden en die druiventrossen met hun bladeren en ranken, die om beurten de zijvakken met hun dubbele bogen scheiden, hoe zacht rust dat lam op het evangelieboek in de middenrozet. Let nu nog eens op dien rijken rand van rozen en wingerdbladeren, die, als met een gouden krans, het geheel bekronen. Is dit niet een waar kunststuk? Hoe jammer, dat er op Curaçao zoo weinig werk is voor zulke talenten!

Benoeming.

Met vreugde zagen wij gisteren onder de officieele berichten de benoeming van den heer C. STATIUS MULLER tot tijdelijk lid van den Raad van Bestuur. Onze hartelijke gelukwenschen aan het nieuwe lid van den Raad, die eindelijk weer voltallig is.

Entre Nous.

Ter gelegenheid van den negenden verjaardag der damesclub *Entre Nous* zal er Maandagavond om half acht concert worden gegeven in het Wilhelmina-park.

Nu moest eens iemand de dames op haar feest verrassen met een flinke gift om de electrische verlichting volkomen te maken, zoodat die leelijke gapingen, door de niet brandende lantarens, werden aangevuld.

Waarom?

Sinds 6 October wordt er op het fort Nassau een licht geheschen van 's avonds zes uur tot half tien. Mocht

---

indruk gekregen, dat een schuldige, die zich een maal door de vlucht had weten te redden, meestal ook later niet het gerecht in handen viel. De eigenlijke oorzaak hiervan scheen meer te schuilen in het stilzwijgen, onderlinge afspraak en de hulp de medeslaven, dan in de medeplichtigheid van den eigenaar van den slaaf. Zeker, de eigenaar wist vooruit, dat zijn slaaf, aan dergelijk misdrijf schuldig bevonden, met den dood zou gestraft worden. Maar men vergete niet, dat hij voor alle schaden gevrijwaard was. Want behalve de belasting van 3 stuivers. die hij jaarlijks voor elken slaaf moest opbrengen, was, op verzoek der burgerij zelve nog een vrijwillige belasting, eveneens van 3 stuivers per slaaf ingevoerd, waardoor de eigenaar recht op restitutie verkreeg voor elken slaaf, die wegens misdrijf ter dood veroordeeld was of in de gevangenis stierf. Uit een derde belasting van 3 stuivers per hoofd werd schadeloostelling gegeven voor iederen slaaf, die vermoord werd. Alleen slaven die zich zelf van het leven beroofden, of voortvluchtig waren, of zich verborgen hielden waren een schadepost voor den eigenaar. Dezen waren van den regel uitgezonderd Dit was dus een soort levensverzekering op de slaven. (*Plak. A°. 1741 n°. 12.*)

Nog om een bijzondere reden heb ik *bovenstaande* publicatie als voorbeeld aangehaald.

De moord door CODJO gepleegd, stond niet op zich zelf. Er waren dienzelfden avond van 6 Juni 1741 nog meer slachtoffers gemaakt. De moord op ABBA, was het treurig gevolg van een eigenaardige strijdlust, die destijds onder de laagste volksklasse in zwang was. Bij gebrek aan meer volledige gegevens is het moeielijk uit te maken of hier sprake was van spel of ernst, van veete en wraakzucht of eenvoudig van een volksvermaak, gelijk onder schooljongens gebruiklijk is, een soort spiegelgevecht met een ongelukkigen afloop. De twee strijdende partijen noemden zich de BIROSI (Russen??!) en de JAPANS. De lezer oordeele uit de onderstaande.

PUBLICATIE

N°. 52.

ALZOO de moedwilligheid der negers en mulatten hier te lande [niettegenstaande de voorziening door ons daar tegens gedaan bij 't Plakkaat, gearresteerd den 17 October jongstleden] dagelijks grooter wordt, zoodanig dat welgemelde negers en mulatten, zoo vrijen als slaven, zich in troepen en partijen verdeelen, en op 't praesuppoost (voorwendsel) van verzocht te zijn op begravenissen, bruiloften en andere zoogenaamde Combites, den anderen (elkander) buiten de stad weten te vinden, zich bedienende van de leuze of benaming van BIROSI en JAPANS en attaqueerende malkanderen met vuisten, stokken, steenen, messen en ander geweer, zoo vehement, dat op gisteren boven Altena een neger doodelijk verwond zijnde, even na 't ontvangen van de kwetsuur is komen te sterven en diverse andere negers van beide de partijen zijn gekwetst geraakt, zoo buiten als binnen de stad en nademaal diergelijke tumultueuse aanslagen en de seditieuse actiën van zware gevolgen zouden kunnen zijn en het dierhalve van veel noodzakelijkheid is, om daar inne ten spoedigste te voorzien, — zoo is 't —, dat Gouverneur en Raden, inhereerende haar voorzegde Plakkaten van d°. 17 October 1740, bij dezen statueeren en ordonneeren:

1°. dat geen negers of mulatten in de stad of op 't land woonachtig van heden af en voortaan ten haren huize zullen vermogen te permitteeren eenige conventiculen of te zoogenaamde combites, op poene van geeseling, brandmerk en bannissement,

2°. dat geen negers of mulatten van beide sexe zich niet zullen hebben te verstouten, omme verzocht of onverzocht op conventiculen of zoogenaamde combites te gaan, te komen, of te die op eenigerhande wijze bij te wonen; op poene als van voren.

3°. dat geen begrafenissen van vrijen of slaven van meer negers en mulatten zullen mogen worden geassisteerd als van zes personen, die na de begraving aanstonds naar haar huis zullen moeten vertrekken; op poene als boven.

4°. dat laatstelijk de capiteinen van de vrije negers en mulatten de justitie kennisse zullen moeten geven van de plaats en personen, die contrarie dezes geageerd hebben, op poene van arbitrale correctie.

Lastende en bevelende: dat deze door den fiscaal, deszelfs substituut provisioneel en alle anderen, die daartoe zullen worden gecommandeerd, met rigeur zal worden geexecuteerd, naardien zulks door Gouverneur en Raden tot voorkoming van onheilen is geoordeeld alzoo te behooren.

Aldus gearresteerd enz. enz. op 7 Juni 1741.

I. FAESCH,

POTTEY.

Secretaris.

Deze publicatie bracht voor een korten tijd wat schrik onder de vechtersbazen. Doch van lieverlede kwam de oude liefhebberij weer opduiken. Want den 30 Dec. 1756 en 24 Dec. 1757 werd dezelfde publicatie weer opnieuw uitgevaardigd.

R. E.

soms deze of gene meenen, dat het iets bijzonders te beteekenen heeft, dan kunnen wij hem gerust stellen. Ook op het fort ontsteekt men licht, omdat het anders zoo donker is.

Havenverkeer.

Wij zullen heden een nieuwe rubriek openen en beginnen met van tijd tot tijd het aantal schepen op te geven, dat onze haven binnenkomt. Langzamerhand hopen wij daarover meer in 't breede te kunnen handelen.

Van 15- 31 October liepen onze haven binnen:

15 stoombooten.
10 bijlanders.
18 goeletten.
1 brigantijn.

Te zamen alzoo 44 schepen, de kustvaarders niet mede gerekend.

Naar wij vernemen zal de *Royal Mail* ook spoedig weer hare interkoloniale booten hierheen zenden.

Officieele Berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, is:

1°. aan L. NIEUWLAND, brigadier bij de brigade marechaussee in deze kolonie, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

2°. de persoon van P. MACKAY thans op Bonaire, gerekend te zijn ingegaan den 1n. November ll, benoemd tot marechaussee der 2de. klasse bij de brigade marechaussee.

3°. de Heer C. STATIUS MULLER, Administrateur van financiën, benoemd tot tijdelijk lid van den Raad van Bestuur alhier.

4°. aan den Heer J. F. K. VAN EPS, Hypotheekbewaarder alhier, gerekend te zijn ingegaan den 5n. November ll., tot verder herstel van gezondheid, eene verlofsverlenging voor den tijd van eene maand verleend.

5°. aan den Heer J. H. LAMPE, Griffier bij het Kantongerecht alhier, met ingang van den 10n. November 1904, wegens dringende familieaangelegenheden, een binnenlandsch verlof voor den tijd van veertien dagen verleend.

6°. Gedurende den verloftijd van den Heer LAMPE voornoemd de Heer A. C. STATIUS MULLER, Tweede-Commies ten parkette van den Procureur-Generaal, belast met de waarneming der functiën van Griffier bij het Kantongerecht alhier.

7°. aan den Heer J. H. M. CHUMACEIRO, Predikant bij de Nederlandsch-Portugeesch-Israelitische Gemeente alhier, met ingang van den 13n. dezer maand, tot verder herstel van gezondheid, eene verlofsverlenging voor den tijd van drie maanden verleend.

8°. De marechaussee der 1ste klasse bij de brigade marechaussee in deze kolonie W. POPPE, benoemd tot brigadier bij gemelde brigade.

9°. De marechaussee der 1ste. klasse bij bovengenoemde brigade N. F. GALMIJER aangesteld tot dienstdoend brigadier.

10°. De marechaussee der 2de. klasse bij bovengemelde brigade B. VAN DER SPUY, thans gestationeerd op Aruba, benoemd tot marechaussee der 1ste. klasse.

11°. is de persoon van JOHANNES THEODORUS BLOM, met ingang van den 15n. November a. s., aangesteld tot marechaussee der 2de. klasse op de proef bij de brigade marechaussee in deze kolonie.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

J. Baemans, Fransinet de Castro, Isaac de Castro c|o B. de Castro, Francinet Hoyer, A. Jonge, Ipolito Koeiman, Efrozina La Cruz, Gregorio Mart para entregar a Carolina Pelegrin, Paulina Oliver, Ernestina Rans, Adelaida Robinzon, Wellemina P. Vda. de Rumor, Cornelis Winklaar, Ursula de Römer en Marcus van Gelderen, Meyer & Araujo en Gilberto P. de Wendt (aangeteekend).

Leger.

Bij Kon. besluit is de duur der detacheering bij de landmacht in West-Indië van den 1n. luitenant G. J. C. ZIMMERMANN, van het wapen der infanterie, met drie jaren verlengd en alzoo nader vastgesteld op zes jaren.

Het eiland Aves.

Het eiland Aves in de Karaïbische zee onlangs door de Engelschen in bezit genomen, is ook een tijd lang als Nederlandsch grondgebied beschouwd en heeft voor St. Eustatius en Saba, behoorende tot de Nederlandsche Antillen, nu nog belang.

Men schrijft dienaangaande van St. Eustatius aan de „N. R. Ct.":

„Het eiland Aves, waarvan de Engelschen bezit hebben genomen, ligt een kleine 200 K. M. ten zuiden van Sint-Eustatius. Het is een koraal-rots, zonder boom, zonder water, is een 1200 M. in omtrek, en steekt om en bij 5 M. boven het oppervlak der zee uit. Eieren van vogels en schildpadden en verder de visch in de nabijheid dreven sinds menschengeheugenis Statiaansche en Sabaansche visschers er heen, die er somtijds een maand of drie vertoefden. Dit geschiedt tot op den huidigen dag, hoewel niet zooveel en zoo lang meer. Het eiland Aves ging tot in het midden der vorige eeuw door voor een Nederlandsche bezitting. Doch toen een paar Amerikaansche handelshuizen er hun werkvolk aan wal zetten om guano te delven en te verschepen, kwam er verschil. Venezuela zond b. v. in 1855 er een afdeeling troepen heen, terwijl er uit Curaçao geprotesteerd werd. Dit belette niet, dat de Amerikanen doorgingen, ofschoon ze de Statianen, die er kwamen, met zekere welwillendheid behandelden. Ook waren ze gewillig uitvoerrecht aan de Statiaansche kas te betalen. Ten slotte werd aan Spanje de scheidsrechterlijke uitspraak opgedragen, welke arbiter in 1865 besliste, dat het eiland Aves in eigendom behoorde aan de republiek Venezuela. Het recht van vischvangst der Nederlandsche onderdanen werd echter erkend en kon slechts door een bepaalde schadeloosstelling door Venezuela afgekocht worden, wat tot heden niet gebeurd is, zeker niet tot spijt der Statianen en Sabanen."

Onderwijs.

Aan de openbare jongensschool voor meer uitgebreid lager onderwijs te Willemstad op Curaçao is noodig een tijdelijk onderwijzer der eerste klasse, bevoegd tot het geven van schoolonderwijs in wiskunde en boekhouden, waarover in aanmerking komen zij, die de akte van hoofdonderwijzer bezitten.

Aldaar is aan de „Wilhelmina-school" noodig eene tijdelijke hulponderwijzeres, waarvoor in aanmerking kunnen komen zij, die de akte als onderwijzeres bezitten.

Solicitanten hebben zich voor 1 November e. k. te wenden tot het Departement van Koloniën, met een op gezegeld papier geschreven verzoekschrift, houdende mededeeling van hun adres, in welke betrekking zij zijn of geweest zijn, en bij wie inlichtingen omtrent hen zijn te bekomen, en zulks onder overlegging van hunne akten van bevoegdheid.

Nadere bijzonderheden enz. bevat de „Staatscourant", No. 239.

Spaarbanken in Pruisen.

Blijkens een thans verschenen uitvoerige statistiek bedroeg het tegoed bij de gezamenlijke spaarbanken in Pruisen in het eind van 1902 ongeveer 7000 millioen mark. Hoe belangrijk dit bedrag is volgt o. a. uit een vergelijking met de pandbrieven die toen uitgegeven waren door de hypotheekbanken en wel voor een gezamenlijk bedrag van 2642 millioen mark, dus slechts 38 pCt. van de kapitalen die bij de spaarbanken belegd waren. In 1839 is voor het eerst in Pruisen een spaarbankstatistiek verschenen; zij wees toen 18 millioen mark aan, welk bedrag in 1850 tot 54 in 1860 tot 151, in 1870 tot 496 millioen was gestegen. Na den oorlog ging het sneller, zoodat in 1892 het gezamenlijk tegoed over de 5000 millioen was gekomen en in 1902 over 7000 millioen. Intusschen kwamen ook jaren van depressie voor den handel en nijverheid, die ook bij de spaarbanken duidelijk merkbaar waren. Na hooge vermeerderingen (inlagen boven uitbetalingen) van 126 millioen in 1873 en '74 kwamen lagere, die zelfs tot 22 millioen daalden in 1878. Op overschot ten van 130 tot 140 millioen tusschen 1886—9 volgde een van 38 in 1891, waarna weder stijging, kwam tot 223 in 1895. De vijf jaren van kwijning die toen volgden deden de overschotten allengs tot 95 millioen in 1900 zinken, maar 1901 ging weer snel omhoog tot 314 en 1902 gaf 312 millioen aan inlagen boven uitbetalingen.

Verdronken.

Toen de veldwachter B. V. DAMMERS gisterenavond van 8 tot en met 9 uur dienst had aan den Waterkant van de Willemstad, is hij per ongeluk te water gevallen; de bedienden van de gebroeders MONSANTO aan dien waterkant wonende, hoorden iets zwaars in het water vallen, waarop de heer J. MONSANTO direct de trap afging om te zien wat er gebeurd was. Hij hoorde ook iemand om hulp roepen en toen hij in het water keek, zag hij reeds een donkere massa zinken. De heer M. riep om hulp, maar toen er eenige menschen op kwam dagen, bleef poging tot redding vruchteloos. Het lijk is hedenmorgen gedregd, gekist en naar het St. Elizabeths-Gasthuis vervoerd en aldaar door den Stadsgeneesheer onderzocht, die geen enkel spoor van geweld kon ontdekken.

De ongelukkige was vroeger militair en is toen reeds eenmaal met zijn geweer te water geloopen. Ook eergisteren was hij bijna in het water gevallen, zoodat het schijnt, dat de man aan een ziekte leed. Het was een bedaarde, oppassende kerel.

Buitenland.

AMERIKA.

De Kabel berichtte ons dat Roosevelt President gekozen is. Er werden 476 geldige stemmen uitgebracht, 335 op Roosevelt, 141 op Parker.

DE OORLOG.

Zeer tegenstrijdige berichten van het oorlogsveld. Toch gelooven wij, dat de val van Port-Arthur zeker is en dezer dagen het bericht tot ons moet doordringen. De tegenstrijdigheid in de nieuwstijdingen vindt haar verklaring niet *in de feiten*, maar in de russische *courantenberichten*, waarin zeer veel vreugde aan den dag werd gelegd, telkens als er een telegram komt, dat de vesting het nog heeft uitgehouden. Men lette echter op de datums dezer sensatieberichten en leze achtereen de telegrammen, die slechts feiten weergeven. Dan komt men tot de gevolgtrekking, dat Port-Arthur vallen moet, misschien reeds in handen der Japanneezen is.

Eerst werden de forten in het Noorden en Westen, daarna in het Oosten genomen, toen hadden verschillende bestormingen plaats, verder was het bombardement aan de zeezijde zoo hevig, dat de russen hun reparatie-werken moesten opgeven. De vesting begint gebrek aan ammunitie te krijgen, een kruitmagazijn verbrandde. Verschillende transportschepen werden in den grond geboord, een kruiser in brandgestoken. Generaal Stoessel vraagt om wapenstilstand. Zeker, er waren ook verliezen aan den kant van Japan, zij werden van tijd tot tijd wel teruggeslagen, maar de eindindruk is toch dat zij meester van het terrein bleven.

Het sensatie-bericht, dat Japan officieus om vrede vroeg aan Rusland, vooral de bijvoeging: maar geen enkele regeering trad als bemiddelaar op, zoodat Japan ten allen tijde dit bericht tegen kan spreken", teekent den toestand.

DUITSCHLAND.

De Lippe'sche erfopvolging houdt de gemoederen in Duitschland erg bezig. Een protestvergadering is gehouden, welke de volgende motie aannam:

De te Lage bijeengekomen vergadering van ongeveer 2000 Lippenaars van alle partijen en alle standen neemt de volgende besluiten:

1. Wij houden vast aan de regentschapswet van 1895 en 1898, welke het regentschap van den oudsten zoon van Zijne Doorluchtigheid den graaf-regent Ernst tot aan het overlijden van Z. D. vorst Alexander heeft vastgesteld en beschouwen een betwisting van de geldigheid van die wet, als in het telegram van Z. M. den Keizer aan den graaf-regent Leopold en in het protest van de vorstelijke regeering van Schaumburg-Lippe aan den dag komt, als een poging, om zich te mengen in het zelfbestuur en de souvereiniteit van den Lippeschen staat.

2. Wij zijn overtuigd dat de Lippesche opvolginskwestie door de scheidsrechterlijke beslissing van 1897 definitief geregeld zou moeten zijn en dat een vaststelling van de door die beslissing erkende rechten van de Biesterfeldsche lijn door een wet tot regeling van de opvolging volkomen grondwettig en wenschelijk zou zijn. Daar echter deze weg volgens de verklaring van de regeering niet kan worden ingeslagen en naardien Z. D. de graaf-regent heeft verklaard, dat hij de rechten van zijn lijn nog eens wil onderwerpen aan het oordeel van een onpartijdig gerechtshof, zoo eischen wij de instelling van een onpartijdig, onafhankelijk, bij rijkswet te installeeren hoogste gerechtshof tot beslissing van deze rechtskwestie. Wij keuren daarom het door de regeering aan den Bondsraad gedane voorstel goed en verzoeken den Landdag, zich met hetzelve in alle opzichten te vereenigen.

3. Om rust en vrede in het Lippesche land te handhaven, moet het regentschap van Z. D. den graaf-regent Leopold, tot de opvolgingskwestie beslist is, verzekerd zijn, zelfs wanneer Z. D. vorst Alexander daarvoor mocht komen te overlijden.

De Duitsche Keizer heeft het dan ook goed gevonden wat olie te werpen op de golven. De Rijkskanselier Von Bulow richtte aan den vice-president van den Lippischen Landdag, handelsraad Hoffman, een schrijven, waarin de kanselier verklaart, dat de Keizer met zijn telegram van 26 Sept. uitsluitend bedoelde aan den regent de voorloopige niet-beëediging der troepen en de reden daarvoor mede te deelen.

Met de opvatting van den Bondsraad, dat de rechtstoestand nog niet helder is, kon de Keizer niet in tegenspraak komen.

Iedere bemoeiïng met de grondwettige rechten van het vorstendom ligt den Keizer natuurlijk verre, en vooral ligt het buiten zijn plannen om de voorloopige uitoefening van het regentschap in het vorstendom door graaf Leopold eenig beletstel in den weg te leggen.

Ook dit geval zal de grondslag van het Rijk niet worden verlaten, en de Lipp'sche quaestie uitsluitend volgens de wettelijke bepalingen worden opgelost.

De Rijkskanselier hoopt, dat het onder de auspiciën van den Bondsraad moge gelukken, langs den weg eener scheidsrechterlijke uitspraak de quaestie op te lossen in het belang van de Lippe'sche landen; hij zal daartoe het zijne bijdragen.

Deze aanvaarding van den scheidsrechterlijke uitspraak is zelf al een groote concessie van Lippe. In Oldenburg, waar Ernst Gunher, hertog van Sleeswijk Holstein, een broeder van de Keizerin gelijke aanspraken maakte op de troonsopvolging, heeft de Landdag zijn protest eenvoudig verworpen, en het wetsontwerp op de troonsopvolging aangenomen gelijk het was voorgesteld. De Duitsche Keizer schijnt echter minder op den broeder van zijn vrouw dan op den man van zijn zuster te zijn gesteld.

De „Deutsch Freie Presse", herinnert trouwens dat een gelijksoortige strijd over „ebenbürtigkeit" 40 jaar geleden is gevoerd omtrent den vader der......tegenwoordige Keizerin van Duitschland, de gemalin van keizer Wilhem II. Het gold toen de opvolging in Sleeswijk-Holstein, waarop de genoemde vader, hertog Frederik van Augustenburg aanspraak maakte. Zijn goed recht was o. a. door 16 rechtsgeleerde faculteiten van Duitsche hoogescholen erkend, maar Bismarck oordeelde anders en de 18 Pruisische kroonjuristen, wien hij de vraag voorlegde, kwnmen tot de slotsom, dat de hertog geen recht had. Het bleek toen dat al in 1851 zulk een officieel jurist had geadviseerd, dat de hertog wegens mésaliances van zijn voorvaderen alle rechten had verloren. Koning Frederik Willem IV noemde dit de redeneeringen van bedorven menschen, maar de kroonjurist von Danial hield tegen de overigen vol, dat reeds door het huwelijk van den vader van den hertog met een gravin van Doneskjold Sanosoe, behoorende tot den kleinen adel, de opvolging was verbeurd. Men zal dan straks ook een scheidsgerecht hebben in te stellen om over de rechten van 's Keizers zonen te oordeelen.

Beleefd Verzoek.

Van verschillende zijden is mij verzekerd, dat vele Curaçaosche families tal van documenten onder hare berusting hebben, hetzij familieregisters, chronyken, memoriaals, aanteekeningen of andere manuscripten, die voor de Geschiedenis onzer kolonie van groot belang zijn. Met de gegevens dezer documenten zou de tot nu zeer onvolledige geschiedenis onzer eilanden op voortreffelijke wijze kunnen worden aangevuld.

Tot degenen, die bereid zijn, daartoe mede te werken, richt ik het beleefd en dringend verzoek de goedheid te willen hebben, mij van die bewuste stukken een nauwkeurige copie te zenden, of desverkiezend de oorspronkelijke stukken mij in bruikleen af te staan, opdat ik van het meest belangrijke een afschrift kan nemen.

Bij voorbaat reeds betuig ik voor elke, zelfs de geringste, bijdrage mijn oprechten dank.

P. A. EUWENS
pastoor

Rincón-Bonaire,
20 Oct. 1904.

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van den 12den Januari t|m den 12den October 1903, onder Nº. 1 P t|m Nº. 10000 P zal plaats hebben op DONDERDAG den 17den November a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 10den November 1904.

De Voorzitter,
A. JESURUN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1904.	Philad.	Marcb.	Caracas.	Zulia	Philad.	Marcb.
Vertrekt van NEW-YORK	Oct. 1	Oct. 8	Oct. 15	Oct. 22	Oct. 29	Nov. 5
Komt aan te SAN JUAN	6		20		Nov. 3	
Vertrekt van „	7		21		4	
Doet CURAÇAO aan	9		23		6	
Komt aan te LA GUAIRA	10	Oct. 15	24	Oct. 29	7	Nov. 12
Vertrekt van „	12	16	26	30	9	13
Komt aan te PTO. CABELLO	13		27		10	
Vertrekt van „	14		28		11	
Komt aan te CURAÇAO	15	Oct. 17	29	Nov. 1	12	Nov. 14
Vertrekt van „	16	24	30	7	13	21
Doet LA GUAIRA aan	17		31		14	
„ PONCE		Oct. 26		Nov. 9		Nov. 26
„ SAN JUAN „	Oct. 19		Nov. 2		Nov. 16	
Komt aan te NEW-YORK	24	Nov. 1	7	Nov. 15	21	Nov. 29

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb.
Vertrekt van CURAÇAO	Oct. 10	Oct. 17	Oct. 24	Oct. 31	Nov. 7	Nov. 14
Komt aan te MARACAIBO	11	18	25	Nov. 1	8	15
Vertrekt van „	14	22	28	5	11	19
Komt aan te CURAÇAO	15	23	29	6	12	20

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.